

Vilka yttranden utöver de som redan är straffbelagda som regeringen tänker sig är höljt i dunkel, liksom hur de ska regleras och vem som ska göra bedömningen. Ska man ta Forsell på orden, och det bör man göra, så ska olika former av "terrorromantik" i tal, text eller viftande med symboler inkluderas, skriver debattören. Bild: Fredrik Sandberg/TT

Stötande att regeringen vill strypa yttrandefriheten för utlänningar

Debatt

Biståndsminister Johan Forsell vill att personer som uttrycker terrorromantik eller antisemitism ska utvisas. Han vill även att utländska medborgare ska kunna utvisas även om de frikänts för brott. De vackra orden om att yttrandefriheten gäller alla börjar allt mer likna en potemkinkuliss, skriver Nils Funcke.

Det här är en debattartikel. Åsikter och idéer som framförs är skribenternas egna. Vill du svara eller har du synpunkter på debattartikeln?

Publicerad: 2024-11-16

I början av nästa år ska vandelsutredningen, utredningen om hederligt levnadssätt, överlämnas till regeringen. Men biståndsminister Johan Forsell har redan bestämt sig. "Ägnar man sig åt terrorromantik eller sprider antisemitism och inte är svensk medborgare, då ska man lämna Sverige.", förklarade han i Aktuellt 30 oktober.

Det som fick Forsell att reagera var bland annat att imamen Sami Al-Tameemis hyllade den dödade Hizbollahledaren Hassan Nasrallah. Imamen beskrev Nasrallah som "en klok ledare med hög moral" under en fredagsbön. Inför ett hundratal närvarande förklarade imamen att "martyren möter sin gud innebär inte att vi ger upp och hissar den vita flaggan, vi måste stå fast".

Fristad för förföljda

Forsells starka fördömande är motiverat. Hans slutsats är det inte. Han ser inga komplikationer eller anledning att vila på hanen. Trots att denna segregerade yttrandefrihet strider mot FN-stadgan, Europakonventionen och svenska grundlagar.

I våra grundlagar har "var och en", alltså alla, en lagstadgad yttrandefrihet, demonstrationsfrihet och religionsfrihet. Den som är här som turist, flykting och gästarbetare

omfattas av samma yttrandefrihet som svenska medborgare. Det är generöst och inkluderande. Sverige har varit och ska vara en fristad för förföljda.

Om en utländsk medborgare döms till fängelse i minst sex månader för ett enskilt brott eller döms till en lindrigare påföljd, till exempel böter, och kan antas fortsätta att begå brott kan en domstol besluta att han eller hon efter avtjänat straff ska utvisas på fem år eller livstid.

Det är en fullt rimlig påföljd. Sverige ska inte bli en "fristad" för seriell brottslighet, till exempel villainbrott, eller grov brottslighet som rån eller terrorism.

Vilka yttranden utöver de som redan är straffbelagda som regeringen tänker sig är höljt i dunkel, liksom hur de ska regleras och vem som ska göra bedömningen

Även enskilda yttranden som utgör hets mot folkgrupp, uppvigling eller uppmaning till terrorism av normalgraden samt grovt förtal kan utgöra grund för utvisning. Vid lindrigare påföljd än fängelse kan domstolen besluta om utvisning om det kan antas att personen kommer att upprepa sina yttranden. Tröskeln för utvisning på grund av yttrandefrihetsbrott är hög. Det ska den vara och dagens avvägning framstår som rimlig.

Men regeringen är inte nöjd.

En utredning har i uppdrag att föreslå skärpta regler så att utvisning "lättare kan ske vid risk för återfall" och "vid påtagligt lägre straffvärden". Därtill vandlutredningen som förväntas lägga förslag om vad som ska anses utgöra "hederligt levnadssätt" och vilka yttranden som ska kunna rendera en utvisning.

Höljt i dunkel

Vilka yttranden utöver de som redan är straffbelagda som regeringen tänker sig är höljt i dunkel, liksom hur de ska regleras och vem som ska göra bedömningen. Ska man ta Forsell på orden, och det bör man göra, så ska olika former av "terrorromantik" i tal, text eller viftande med symboler inkluderas.

Av direktiven till vandlutredningen framgår att regeringen utöver respekt för svenska lagar även vill inkludera yttranden som allvarligt "hotar grundläggande svenska demokratiska värden" eller "kan hota den offentliga förvaltningens legitimitet", som grund för utvisning. Det sistnämnda är en reaktion på LVU-kampanjen och riskerar att träffa rätten att ifrågasätta och diskutera beslut om omhändertaganden.

Lägg därtill att regeringen vill avskaffa den grundläggande rättsregeln om oskuldspresumtion för utländska medborgare. Enligt direktivet ska utredningen överväga om Migrationsverket ska kunna återkalla ett uppehållstillstånd även om en "utlänning har frikänts" efter att ha åtalats för ett brott som kan vara utvisningsgrundande. Även uppgifter om "brister i levnadssättet som framkommit i ett brottmål" ska på ett "ändamålsenligt sätt" kunna användas av Migrationsverket för att återkalla ett uppehållstillstånd.

Yttrandefriheten skiktas

Förverkligas regeringens intention att icke straffbara yttranden ska kunna ligga till grund för utvisning skiktas yttrandefriheten. En nivå för svenska och en annan för utländska medborgare. Det är stötande för rättskänslan och vår självbild som en tolerant demokrati. Förslagen stoppar inte heller "terrorromantik" eftersom den inte bara uttrycks av utländska medborgare. Om Forsell vill komma åt själva yttrandena och inte vissa utländska medborgare borde han i stället väcka frågan vilka yttranden som bör vara straffbara. De vore hederligare och möjliggöra en diskussion om vilka gränser för yttrandefriheten som ska gälla för var och en.

En bestämmelse om utvisning på grund av icke straffbara yttranden blir en draksådd. Först begränsningar för utländska medborgare med tillfälligt uppehållstillstånd men eftersom

problemet kommer att kvarstå väntar en draskörd av ytterligare segregande åtgärder och ytterst att yttrandefriheten för alla inskränks.

De senaste årens lagstiftning om grundläggande fri- och rättigheter har visat på en betydande fingerfärdighet hos regeringen och dess alltför fogliga utredare. I kombination med regeringens elefanthud för kritik från remissinstanser och lagrådet kommer yttranden som är straffbara endast för vissa att tröskas igenom riksdagen.

Grundlagarnas vackra "var och en" förvandlas till en potemkinkuliss.

Nils Funcke, yttrandefrihetsexpert